

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในบรรดารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรทุกระดับ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะภาษาไทยเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน ใช้ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติ และยังเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิชาอื่น ๆ ด้วย / ทุก ๆ ประเทศตระหนักในความสำคัญของการมีภาษาของชาติ นักการศึกษาต่างเห็นว่าภาษาของชาติควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในวงการศึกษ^๑ ทุกชาติทุกประเทศจึงภูมิใจในการเรียนการสอนของภาษาของตนเอง ถือว่าผู้จะสอนภาษาใดต้องผ่านการฝึกฝนอบรมมาเป็นอย่างดี ดังนั้นในฐานะที่ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของไทยเรา วิชาภาษาไทยจึงสมควรที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างยิ่งเช่นกัน

ในการเรียนการสอนภาษาไทย จุดมุ่งหมาย การเรียนการสอนและการวัดประเมินผล เป็นขบวนการที่ต้องกระทำต่อเนื่องกันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ คือ จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลนี้ ถือเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาที่ต้องต่อเนื่องเกี่ยวพันกันอยู่เสมอ จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ โดยเฉพาะการวัดประเมินผล เพราะจุดมุ่งหมายสำคัญของการสอนคือ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นที่ไปใน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม (กรุงเทพมหานคร :
ชุมนุมส่งเสริมการใ้ภาษาไทย, ๒๕๒๐), หน้า ๓.

แนวทางที่พึงปรารถนา และการที่ผู้สอนจะทราบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่วาง
วัตถุประสงค์ไว้เพียงไรก็ต้องอาศัยการวัดและประเมินผลการเรียน การวัดและประเมินผล
การเรียนนี้จะทำให้ครูผู้สอนได้ทราบถึงความสามารถของนักเรียนว่าใครเก่ง ใครอ่อน มีความ
สามารถเพียงใด และนักเรียนก็จะได้ทราบว่าตนมีความสามารถอยู่ในระดับใด เป็นประโยชน์
ในการที่นักเรียนจะปรับปรุงตนเอง และครูก็จะได้ปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในวงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของไทย แต่เดิมระบบการวัดและประเมินผลตาม
หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓ ใช้การตัดสินได้-ตกโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ในระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายใช้วิธีสอบครั้งเดียวในปลายปีที่ ๒ ของชั้นตัวประโยค โดยกระทรวง
ศึกษาธิการ เป็นผู้สอบเอง ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๑๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้
หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๐๓ หลายประการ เช่น เปลี่ยนการเปิดภาคเรียนจากปีละ
๓ ภาคเรียนเป็นปีละ ๒ ภาคเรียน ยกเลิกการแบ่งเป็นแผนกวิทยาศาสตร์ แผนกศิลปะ และ
แผนกทั่วไป และที่สำคัญคือ การเปลี่ยนวิธีการวัดผลการเรียนจากการตัดสินว่าจบชั้นประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายโดยถือคะแนนรวมทั้ง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป และจากการสอบชั้นประโยค
มัธยมศึกษาตอนปลายโดยกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินการสอบเพียงครั้งเดียว เป็นการ

ชุมพร ยงกิตติกุล และประคอง วรรณสุต, "การวัดและประเมินผลการศึกษา,"
การสอนและการวัดผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๑๔), หน้า ๓.

ตัดสินโดยให้ระดับคะแนนผลการเรียนของแต่ละรายวิชา โดยคิดเป็นจำนวนหน่วยกิต ให้โรงเรียน เป็นผู้ดำเนินการสอบเอง โดยร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน

การเปลี่ยนแปลงระบบการวัดและประเมินผลเป็นแบบหน่วยกิตตามหลักสูตรประโยค มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๑๘ นี้ ทำให้ครูผู้สอนมีภาระเพิ่มมากขึ้น คือนอกจากจะทำการสอน ในวิชาต่างๆแล้ว ยังต้องทำหน้าที่วัดผลการเรียนของนักเรียนที่ตนสอนอีกด้วย ซึ่งก็นับว่าเป็น ผลดี เพราะผู้สอนและผู้สอบวัดเป็นคนคนเดียวกัน ครูผู้สอนจะได้ทราบพัฒนาการของนักเรียน อย่างใกล้ชิด และจะได้ใช้ผลของการวัดผลนั้นในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการเรียน การสอนให้ดียิ่งขึ้น

การที่ครูผู้สอนเป็นผู้วัดและประเมินผลด้วยตนเองนี้ ครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เทคนิคในการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดี แต่การประกาศใช้หลักสูตรเป็นไปโดยฉับพลัน ครู อาจารย์ ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามแนวใหม่ จึงทำให้ การวัดและประเมินผลไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการก็ได้ออกเอกสาร คู่มือต่างๆ และมีการอบรมให้ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลแก่ครู อาจารย์บางส่วน แต่ยังไม่ทั่วถึง และเพียงพอนัก และในปัจจุบันนี้จุดมุ่งหมายของการศึกษามีมากและซับซ้อนยิ่งขึ้น ประกอบกับ ทั้งปริมาณของนักเรียนได้เพิ่มทวีมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้การวัดและประเมินผลมีความ ลำบากยิ่งขึ้นด้วย^๒

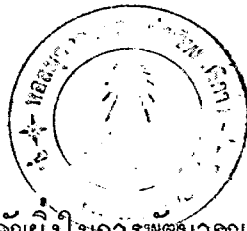
^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๘), คำนำ.

^๒ อนันต์ ศรีโสภณ, การวัดและประเมินผลการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), คำนำ.

สำหรับวิชาภาษาไทย นอกจากจะประสบปัญหาในการวัดผลตามแนวใหม่ เช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ แล้ว โดยปกติการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยนี้มีความยุ่งยากซับซ้อนอยู่แล้ว เนื่องจากลักษณะของวิชามีธรรมชาติเป็นวิชาประเภททักษะไม่มีเนื้อหาเป็นของตนเองโดยเฉพาะ จะมีอยู่ที่แต่เนื้อหาความรู้และวรรณคดีบางส่วนเท่านั้น จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลจึงควร เป็นการวัดความสามารถหรือประสิทธิภาพของทักษะต่าง ๆ ทางภาษามากกว่า การวัดเนื้อหาวิชาแบบวิชาอื่น ๆ ซึ่งเท่าที่ผ่านมากลุ่มผู้สอนยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายในการวัดผลดีพอ จึงมุ่งวัดแต่ความรู้ ความจำ เรื่องราวรายละเอียดต่าง ๆ จากหนังสือที่เรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในทางที่ถูกต้องแล้วการศึกษาทุกอย่างไม่ควรมุ่งเพียงใหญ่เรียนมีความรู้ ความจำเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งใหญ่เรียนมีความเจริญงอกงามในทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ (Cognitive Domain) ทักษะ (Affective Domain) และทักษะ (Psychomotor Domain) ในอาชีพของแต่ละบุคคลตามที่พึงปรารถนา^๒ และวิชาภาษาไทยซึ่งเป็นวิชาทักษะและเกี่ยวเนื่องกับประสบการณ์ในชีวิต ยิ่งสมควรจะใ้มุ่งเน้นใหญ่เรียนมีทักษะอื่น ๆ นอกเหนือไปจากความรู้ ความจำ เช่น การนำไปใช้ การรู้จักคิด มีวิจารณญาณ ตลอดจนจรรยาบรรณ และมีทัศนคติอันดีต่อภาษาของตนเอง เป็นต้น

^๑ ชวัล พรตักกุล, "การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน," จุลสารอบรมพิเศษวิชาวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, หน้า ๓, (อัครสำเนา).

^๒ สุภาพ วาศเขียน และ อรพินธ์ โภชนาคา, การประเมินผลการเรียนการสอน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๑.

การวัดผลการศึกษา นับว่ามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ เพราะผลจากการวัดจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจของครูและนักการศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงการสอน การแนะแนว การประเมินผลหลักสูตร แบบเรียน การใช้อุปกรณ์การสอน ตลอดจนระบบการบริหารทั่วไปของโรงเรียน และยังใช้ช่วยปรับปรุงการเรียนของนักเรียนให้ถูกวิธียิ่งขึ้น ถ้าระบบการวัดผลนั้นขาดคุณภาพและเทคนิคที่ดี ย่อมทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการศึกษาหละหลวม และเชื่อมั่นได้ยาก^๒ ดังนั้นจึงสมควรที่จะได้มีการดำเนินงานทุกอย่าง เพื่อให้การวัดและประเมินผลเกิดผลดี มีคุณภาพ เพื่อที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การเรียนการสอนภาษาไทยนั้นประสบปัญหาหลาย ๆ ด้าน ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าปัญหาทางการเรียนการสอนภาษาไทยไว้มากมาย แต่ในด้าน การวัดและประเมินผลนี้ยังไม่มีผู้ศึกษาไว้โดยเฉพาะเจาะจง ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงระบบการวัดและประเมินผลเป็นแบบหน่วยกิตตั้งที่กล่าวมา ทำให้ผู้สอนต้องรับภาระด้าน การวัดผลเพิ่มขึ้น และผู้สอนบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการวัดผล ดังนั้น ย่อมประสบปัญหาการวัดและประเมินผลด้านต่าง ๆ ไม่น่าก็น้อย ด้วยเหตุนี้ทำให้ข้าพเจ้าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัดและประเมินผล การเรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยคาดว่า

^๑ อนันต์ ศรีโสภาก, การวัดและประเมินผลการศึกษา, หน้า ๑.

^๒ กวน ชาวหนู, "การวัดผลการศึกษาที่ควรปฏิรูป," วิทยาสาร ๒๕ (๑ ธันวาคม

การได้ทราบความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลจากการวิจัยนี้ จะเป็นทางหนึ่งในการช่วยแก้ไขและปรับปรุงการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยให้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้คุณภาพของการศึกษาวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดีขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ครูภาษาไทยกำลังประสบอยู่
๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
๓. เพื่อศึกษาความต้องการของครูภาษาไทยในด้านความช่วยเหลือในการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของนักเรียนและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. การสร้างแบบสอบถาม
  - ๑.๑ สัมภาษณ์และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนเพื่อ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๑.๒ สร้างแบบสอบถามสำหรับนักเรียน และครูภาษาไทย ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบให้เติมคำ, แบบให้เลือกตอบ (Checklist) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิดให้ตอบโดยเสรี (Open-end)

๑.๓ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลอง ใช้กับนักเรียนและครู ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรในการวิจัย เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข

๑.๔ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรใน การวิจัยที่เลือกไว้

๒. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยแบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

๒. ครูภาษาไทยที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตัวอย่างประชากรในการวิจัยทั้ง ๒ กลุ่ม ใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

(Simple Random Sampling) โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ โดยถือเกณฑ์ดังนี้

๑. โรงเรียนชาย ๘ แห่ง

๒. โรงเรียนหญิง ๘ แห่ง

๓. โรงเรียนสหศึกษา ๘ แห่ง

รวม ๒๔ แห่ง

จำนวนนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยโรงเรียนละ ๑๐ คน รวม ๒๔๐ คน

จำนวนครูภาษาไทยที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูผู้สอนโรงเรียนละ ๕ คน รวม ๑๒๐ คน

และเป็นครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้าสายโรงเรียนละ ๑ คน รวม ๒๔ คน รวมเป็นครูภาษาไทย ทั้งหมด ๑๔๔ คน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว นำมาวิเคราะห์โดยการคิดหาค่าร้อยละ (Percentage) มีคณิตเลขคณิต (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบค่าซี (Z-test)

๔. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลในรูปแบบทความกิ่งตาราง

ขอบเขตของการวิจัย

๑. การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อมูลที่ศึกษา คือ

๑.๑ สภาพการ วัดและประเมินผลวิชาภาษาไทย

๑.๒ ความคิดเห็นของครูภาษาไทยและนักเรียนเกี่ยวกับการ วัดและประเมินผล ตามหลักสูตร ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. ๒๕๑๘ และการ วัดและประเมินผลวิชาภาษาไทย

๑.๓ ปัญหาและความต้องการของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการ วัดและประเมินผล

๒. กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนและครูภาษาไทยในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๔ แห่ง ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย

ความจำกัดของการวิจัย

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัยนี้อาจเนื่องมาจาก

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามไม่ตรงตามความเป็นจริง หรือไม่ตั้งใจตอบแบบ สอบถามเท่าที่ควร ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ได้อาจคลาดเคลื่อนไป

๒. แบบสอบถามที่ใช้อาจสร้างได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด ทำให้ผลที่ได้ไม่สมบูรณ์
เท่าที่ควร

ขอตกลงเบื้องต้น

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกจากการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ถือเป็น
ตัวแทนของประชากรแต่ละกลุ่มในเขตกรุงเทพมหานคร

๒. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นถือว่าสามารถวัดข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดและ
ประเมินผลวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามที่ต้องการได้

คำจำกัดความ

การวัดผล หมายถึง การใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ วัดความรู้ ความสามารถ
ของผู้เรียน ให้ได้ข้อมูลว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใด

การประเมินผล หมายถึง การนำผลจากการวัดผลมาประเมินว่าผู้เรียนสมควร
สอบได้หรือตก หรือมีพัฒนาการในการเรียนอย่างไร

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาในโปรแกรมการเรียนต่าง ๆ ในระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลายที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยนี้

ครูภาษาไทย หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็น
ตัวอย่างในการวิจัยนี้ ซึ่งหมายรวมถึงครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ เป็นหัวหน้าสายวิชาด้วย

วิชาภาษาไทย หมายถึง รายวิชาภาษาไทยที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๔

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารคณาธิการของโรงเรียนในการปรับปรุงการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
๒. เป็นแนวทางสำหรับครูภาษาไทยในการปรับปรุงการวัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาภาษาไทยให้เหมาะสม เพื่อช่วยให้การสอนการ เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๓. เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาฝึกหัดครูในการ จัดและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อผลิตครูสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๔. เป็นแนวทางในการ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการ วัดและประเมินผลการสอนการ เรียนวิชาอื่น ๆ ในโอกาสต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย